

Toelichting definitief macrobudget 2021

Deze toelichting biedt inzicht in de vaststelling van het definitief macrobudget 2021 voor de gebundelde uitkering op grond van artikel 69, eerste lid, van de Participatiewet (Pw).

Het definitief macrobudget 2021 is € 460 miljoen lager dan het voorlopig macrobudget 2021 en € 10 miljoen hoger dan het definitief macrobudget 2020. De bijstelling ten opzichte van het voorlopig macrobudget is een saldo van positieve en negatieve mutaties en is het resultaat van de verwerking van de realisatiecijfers (volume en prijs) over 2020, nieuwe inzichten in de conjunctuur, effecten van rijksbeleid en de loon- en prijsbijstelling.

Budgettaire mutaties 2021

Tabel 1 geeft de omvang per deelbudget weer van het macrobudget 2021 voor respectievelijk het voorlopig, nader voorlopig en definitief budget. Ook het verschil tussen het voorlopig budget 2021 en het definitief budget 2021 wordt in de tabel weergegeven. Aansluitend volgt een nadere toelichting op de bijstellingen in 2021 voor de verschillende deelbudgetten van het macrobudget.

Tabel 1. Raming macrobudget 2021 (in miljoenen euro's)

Deelbudget	Voorlopig	Nader voorlopig	Definitief	Vershil definitief -/- voorlopig
Participatiewet (bijstand & LKS)	6.424,1	6.011,3	5.930,5	-493,6
IOAW	316,2	293,8	295,5	-20,7
IOAZ	31,0	28,9	29,1	-1,9
Bbz 2004 (levensonderhoud starters)	73,9	128,4	130,2	56,3
Totaal	6.845,2	6.462,4	6.385,3	-459,9

Waarvan € 13,8 miljoen gereserveerd i.v.m. in 2021 uit te keren vangnetuitkeringen 2019.

Deelbudget Participatiewet (Pw)

Het deelbudget Pw betreft het budget voor bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies. Tabel 2 geeft een uitsplitsing van de wijzigingen in de raming tussen het voorlopig en het definitief deelbudget Pw 2021. Deze zijn in tabel 2 onderverdeeld naar conjunctuur, realisatie, rijksbeleid en loon- en prijsbijstelling. Het budget is samengesteld uit het geraamde gemiddelde volume en de gemiddelde prijs. Tabellen 2a en 2b geven de bijstellingen voor deze componenten afzonderlijk weer. Per saldo is het deelbudget Pw met € 494 miljoen naar beneden bijgesteld.

Tabel 2: deelbudget Pw 2021 (in miljoenen euro's)

Voorlopig budget	6.424,1
A1. Conjunctuur (regulier)	-448,8
A2. Conjunctuur (additioneel corona-effect)	-60,7
B. Realisaties 2020	-55,5
C. Effecten rijksbeleid	-10,6
D. Loon- en prijsbijstelling	82,0
Totaal mutaties	-493,6
Definitief budget	5.930,3

Tabel 2a: Raming volume deelbudget Pw 2021 (aantallen)

Geraamd gemiddelde volume (voorlopig)	431,836
A1. Conjunctuur (regulier)	-29,437
A2. Conjunctuur (additioneel corona-effect)	-4,000
B. Realisaties 2020	-3,829
C. Effecten rijksbeleid	4,657
Geraamd gemiddelde volume (definitief)	399,227

Tabel 2b: Gemiddelde prijs deelbudget Pw 2021 (€)

Gemiddelde prijs (voorlopig)	14,876
Realisatie 2020	-0,222
Effecten Rijksbeleid	0
Effecten loon- en prijsbijstelling	0,200
Gemiddelde prijs (definitief)	14,855

Toelichting tabellen:

A1. Conjunctuur (reguliere systematiek)

Het macrobudget 2021 is op basis van de conjunctuur per saldo € 449 mln naar beneden bijgesteld. Deze bijstelling bestaat uit een bijstelling als gevolg van de nieuwe werkloosheidsraming van het CPB en de 50% doorwerking van de ramingsfout in 2020.

Nieuwe werkloosheidsraming CPB: het CPB heeft bij de MEV de werkloosheidsverwachtingen voor zowel 2020 als voor 2021 fors naar beneden bijgesteld. Omdat het CPB nu minder grote toenames in de werkloosheid voorspelt, is de verwachte toename in het bijstandsvolume ook minder groot. Als gevolg van de bijstelling in de werkloosheidsverwachtingen, is de bijstandsraming met € 459 mln naar beneden bijgesteld.

50% doorwerking ramingsfout 2020: Voor 2020 werd door het CPB rekening gehouden met 12.000 extra uitkeringen vanwege corona. Bij het bepalen van de CPB-ramingsfout voor 2020 is dit corona-effect buiten beschouwing gelaten. De relevante ramingsfout is gebaseerd op de nieuwe conjuncturele informatie van het CPB. Omdat de werkloosheidscijfers voor 2020 lager liggen dan wat het CPB vorig jaar raamde, is de bijstandsraming voor 2020 naar beneden bijgesteld. Na correctie voor het corona-effect en verwerking van de nieuwe werkloosheidscijfers komt de CPB-bijstandsraming voor 2020 lager uit dan het volume dat in 2020 is gerealiseerd. Deze ramingsfout voor 2020 werkt voor 50% door in het budget voor het volgende jaar. Dit leidt tot een opwaartse bijstelling van +€ 9 mln in het macrobudget 2021.

A2. Conjunctuur (additioneel coronaeffect)

Bij het voorlopig macrobudget 2021 was in verband met de coronacrisis bovenop de rekenregel een effect van 4 duizend uitkeringen ingeboekt. Voor 2020 is de autonome boeking achteraf niet nodig gebleken. CPB verwacht dat het effect ook in 2021 niet nodig zal zijn, daarom wordt het additionele effect nu uitgeoekt. Dit leidt tot een neerwaartse ramingsbijstelling van € 61 mln.

B. Realisaties

Gedurende 2021 zijn de realisatiecijfers over uitvoeringsjaar 2020 bekend geworden. Het verwerken van de uiteindelijke volumerealisaties in 2020 van het CBS heeft een neerwaarts effect van € 42 miljoen op de uitgaven. De verwerking van de definitief uitgavencijfers van gemeenten over het jaar 2020 (SiSa) leidt tot een neerwaartse bijstelling van € 13 miljoen in 2020 via een correctie op de prijs. In totaal zorgt de verwerking van realisaties 2020 voor een neerwaartse bijstelling van € 56 miljoen in 2021.

C. Effecten rijksbeleid

Aanpassingen in beleid leiden per saldo tot een neerwaartse bijstelling van € 11 miljoen. De invoering van het wetsvoorstel Breed Offensief die per 1 juli 2021 beoogd was, is uitgesteld naar 2022. Hierdoor worden de effecten voor de LKS-vrijlating (-€ 6 mln) en de vermogenstoets fraudevordering (+€ 0,2 mln) voor 2021 uitgeboekt. Daarnaast leidt de herijking van de no-riskpolis tot een neerwaartse bijstelling (-€ 4,7 miljoen).

D. Loon- en prijsbijstelling

Met de loon- en prijsbijstelling wordt het macrobudget op het prijspeil van het desbetreffende jaar gebracht. Dit leidt tot een verhoging van de gemiddelde prijs per uitkering van € 200. Hierdoor stijgt het deelbudget Pw met € 82 miljoen.

Overige deelbudgetten

Hieronder worden de mutaties in de overige deelbudgetten van het macrobudget toegelicht. Tabel 1 (zie pagina 1) geeft de budgettaire mutaties weer, tabel 3 splitst deze uit naar volume en prijs.

De **IOAW** is per saldo met € 21 miljoen neerwaarts bijgesteld t.o.v. het voorlopig budget 2021. Dat is het saldo van een neerwaartse bijstelling vanwege de verwerking van volumerealisaties voor 2020 (-€ 17 mln), de verwerking van de uitgavenrealisaties uit de SiSa (+€ 5 mln), de loon- en prijsbijstelling (+€ 2 mln) en een neerwaartse bijstelling vanwege de vertraagde doorstroom vanuit de WW (-€ 10 mln).

De **IOAZ** is per saldo met € 2 miljoen neerwaarts bijgesteld in 2021. Dat is het gevolg van verwerking van de volumerealisaties voor 2020 (-€ 2,0 mln) en de loon- en prijsbestelling (+€ 0,2 mln). De prijsbijstelling als gevolg van SiSa 2020 is nihil.

Het **Bbz** (levensonderhoud zelfstandigen) is € 56 miljoen naar boven bijgesteld. Na afloop van de Tozo (eind september) wordt er een verhoogde Bbz-instroom verwacht. De raming van die verhoogde instroom is op basis van Tozo-realisaties en input van gemeenten naar boven bijgesteld (+€ 63 miljoen). Daarnaast leidt de verwerking van de realisaties voor 2020 tot een neerwaartse bijstelling op het volume (-€ 5,0 mln) en op de prijs (-€ 2,8 mln). De loon- en prijsbijstelling leidt tot een opwaartse bijstelling (+€ 1,8 mln).

Tabel 3. Overige deelbudgetten 2021 naar volume en prijs

Deelbudget	Voorlopig		Definitief		Verschil	
	Volume	Prijs (€)	Volume	Prijs (€)	Volume	Prijs (€)
IOAW	21.269	14,869	19.454	15,190	-1.815	0,321
IOAZ	1.901	16,305	1.777	16,402	-124	0,097
Bbz 2004 (levensonderhoud zelfstandigen)	4.390	16,830	8.174	15,923	3.784	-0,907